

TEZĂUR LITURGIC
25 NOIEMBRIE

VIATA
SF. MARE
MUCENIC
MERCURIE

ROMAN, 1993

25 NOIEMBRIE

VIATA

SF.MARE MUCENIC MERCURIE

Deciu și Valerian, păgânii împărați ai Romei, chemând pe toți domnii și boierii lor, s-au sfătuit pentru întinderea și înmulțirea cinstirii zeilor lor și pentru pierzarea și risipirea sfintei credințe creștinești. Și toți, cu un gând, s-au învoit la acel sfat fărădelege și au dat o poruncă în capitala Romei, care era scrisă astfel:

„Împărații Romei, biruatorii cei nebiruiți, pururea cinstiți, marii credincioși Deciu și Valerian, împreună cu toți boierii, dau în știre că de vreme ce facerile de bine și darurile zeilor noștri le-am cunoscut și ne-am îndulcit și de biruințele ce ne sunt date nouă de la dâșii asupra vrăjmașilor noștri; apoi, că tot felul de roade primim de la dâșii cu îndestulare, prin bună prefacere a văzduhurilor și i-am cunoscut pe ei a fi nouă mari făcători de bine și de obște rînduitori pentru cele de folosul nostru.

Drept aceea cu un sfat împreună glăsuț cu boierii, poruncim ca toată rînduiala poporului, liberi și robi, ostașii și neostașii, să aducă jertfă zeilor, căzând la dâșii și cu rugăciune plecându-se. Iar

dacă va îndrăzni cineva a călca dumnezeiasca noastră poruncă ce este întărită de noi cu sfat de obște, pe unul ca acela poruncim ca să-l arunce legat în temniță, apoi să se omoare prin felurite munci. Și de se va pocăi, plecându-și genunchii, de mare cinste se va învrednici de la noi.

Iar de se va împotrivi, apoi după multe munci, să ia pedeapsă de sabie sau să fie aruncat în mare sau să se dea spre mâncare păsărilor și câinilor; mai vârtos dacă se va afla cineva de credința creștinească, acela astfel să fie muncit. Iar cei ce se vor supune poruncii noastre, mare cinste și daruri vor moșteni. Fiți sănătoși cu bună norocire”.

Astfel de poruncă împărătească fiind dată, s-a tulburat toată cetatea Romei, căci se propovăduia acea poruncă fără de Dumnezeu prin toată cetatea și se trimitea prin toate cetățile și împrejurimile lor. În acea vreme s-au sculat barbarii asupra împărăției Romei și pregăteau împărații oștile lor ca să iasă la război împotriva barbarilor. Deci au poruncit trupelor de prin toate cetățile să se adune la Roma. Atunci a venit și trupă în care era ostaș Mercurie și se chema trupa aceea Martenses din Armenia cea Mare, sub stăpânirea voievodului Saturnin.

Deci, ieșind împăratul Deciu la război, a rămas în Roma Valerian și, făcându-se multă vreme război și măcel mare între barbari și romani, s-a arătat lui Mercurie îngerul Domnului în chip de om mare, îmbrăcat în haine albe, ținând în mână să o sabie, și a zis către dânsul: „Nu te teme, Mercurie, nici te înfricoșa, căci sunt trimis spre ajutor ție, ca să te fac biruitor. Deci, primește această sabie și pornește asupra barbarilor și, după ce-i vei birui, să nu uiți pe Domnul Dumnezeuul tău!”.

Iar el fiind înspăimântat, i se părea că cel ce i s-a arătat este unul din boierii Romei. Și luând sabia pe care i-o dăduse, a pornit cu mare iuțeală asupra potrivnicilor, pe care-i tăia ca pe niște iarbă. Și trecând prin trupele barbarilor, până la împăratul lor, l-a ucis cu sabia și împreună cu el mulțime mare de ostași viteji, încât i se lipise mâna cu sânge de mânerul săbiei. Și așa au fost biruiți și izgoniți barbarii de către romani.

Atunci Deciu, văzând vitejia cea mare a lui Mercurie, l-a chemat la sine și, cinstindu-l cu mari daruri, l-a pus voievod peste toate oștile. Apoi, părându-i-se lui Deciu căci cu ajutorul zeilor au biruit pe vrăjmași, se veselea foarte și împărțind oștilor aur mult, a slobozit pe fiecare într-ale lor. Iar ei împreună cu Mercurie mergând la Roma, făceau ospete mari prin cetăți.

Într-o noapte, dormind voievodul Mercurie, a venit la dânsul îngerul, în același chip precum i se arătase și mai înainte și, lovindu-l în coastă, l-a deșteptat. Iar el văzând cele ce i se arătaseră, s-a înfricoșat și a rămas mut. Apoi îngerul a zis către dânsul: „Mercurie, nu-ți mai aduci aminte de ceea ce ți-am zis în război? Vezi, ca să nu uiți pe Domnul Dumnezeuul tău, căci ți se cade a pătimi pentru El și a lua cunună de biruință împreună cu toți sfinții”.

Îngerul zicând acestea, s-a făcut nevăzut. Iar el, venindu-și în sine, a început a mulțumi lui Dumnezeu și și-a adus aminte de credința creștinească de care auzise de la moșul și de la tatăl său. Căci tatăl său, anume Gordian, care a fost ostaș în aceeași trupă în care și el mai pe urmă a fost ostaș, adeseori grăia: „Fericit este cel ce ostășește Împăratului ceresc, că va primi de la El răsplată în împărăția cea cerească! Căci Acel Împărat a făcut toate numai cu cuvântul și are să judece viii și morții și să răsplătească fiecăruia după faptele lui”.

De aceste cuvinte ale tatălui său aducându-și aminte Mercurie și socotind cu mintea arătarea îngerului, s-a umplut de bucurie și a început a plânge și a se tângui, zicând: „Vai mie, păcătosul, căci fiind ramură de copac verde, m-am uscat,

neavând acum rădăcina cunoștinței de Dumnezeu!”.

Astfel zicând în sine și tânguindu-se, au venit slugile împărătești să-l cheme la împărat la un sfat. Iar Mercurie a spus că este bolnav și a amânat împăratul sfatul pe altă zi; căci nu voia să se sfătuiască la nimic fără de Mercurie. Așa de mult îl iubea și îl cinstea. Iar a doua zi, chemând pe Mercurie cu cinste, s-a sfătuit împreună cu dânsul ceea ce era de folos împărăției Romei. Iar după sfat, a zis împăratul către Mercurie: „Să mergem împreună în capiștea Artemidei ca să-i aducem jertfă”. Iar sfântul s-a despărțit în taină de împărat și s-a dus la gazda sa.

Însă unul din boieri l-a clevetit la împăratul, zicând: „Mare împărate, biruitorule nebiruit, alesule de zei a stăpâni împărăția, binevoiește cu blândețe a mă asculta pe mine. Acesta care este cinstit de dreapta împărăției voastre și pe care stăpânia voastră l-a preamărit, nu vine împreună cu noi în capiștea marei zeițe ca să aducă jertfă pentru stăpânia voastră”. Iar împăratul l-a întrebat, zicând: „Și cine este acela care nu vrea să fie la un gând cu noi, să aducă jertfă cinstitei Artemida?”.

Răspuns-a boierul: „Sfetnicul Mercurie, pe care l-a mărit bunătatea împărăției voastre. Acela se leapădă și nu vrea să se închine zeilor noștri”. Iar împăratul a zis: „Oare nu bârșiți asupra lui din oarecare zavistie? Deci nu vă voi asculta pe voi de nu-l voi ispiti singur și voi cunoaște adevărul cu dinadinsul. De nu va fi așa precum ziceți voi, apoi tare veți fi pedepsiți pentru clevetirea voastră. Iar de se va afla adevărul, veți fi vrednici de cinste de la noi, ca niște credincioși zeilor și împărăției noastre”.

Acestea zicând împăratul, îndată a trimis să cheme cu cinste pe Mercurie și, venind el, a zis către dânsul Deciu: „Oare nu te-am cinstit eu pe tine, punându-te voievod peste toți domnii mei? Căci cu ajutorul zeilor ai biruit pe potrivnici! Dar tu pentru ce te arăți nemulțumitor pentru o facere de bine că aceasta, pe care ți-am făcut-o ție? De ce treci cu vederea stăpânirea și porunca mea, nedând zeilor noștri cinstea ce se cuvine, precum am auzit de la oarecare credincioși de-ai noștri?”.

Iar ostașul cel viteaz al lui Hristos, după cuvântul Apostolului, dezbrăcându-se de omul cel vechi și, prin Sfântul Botez, îmbrăcându-se în cel nou, zidit după chipul lui Dumnezeu, a răspuns cu îndrăzneală, zicând: „Cinstea ta să fie cu tine, căci eu n-am biruit pe vrăjmași cu ajutorul

neputincioșilor voștri zei, ci cu puterea lui Hristos, Dumnezeuul meu. Ia de la mine ceea ce mi-ai dat, căci eu gol am ieșit din pântecul maicii mele, și gol mă voi duce”.

Acestea zicând, a deschis brâul cel ostășesc, a dezbrăcat haina cea de boierie și le-a aruncat înaintea picioarelor împăratului, zicând cu glas mare: „Auziți toți că sunt creștini!”.

Atunci Deciu a rămas uimit și căuta la sfântul tăcând și se miră de cuvântul lui cel cu îndrăzneală și încă se minună de frumusețea trupului lui. Căci sfântul era înalt cu statul și rumen la față, arătând cu chipul bărbăția ce era într-însul. Apoi a poruncit împăratul să-l pună în temniță, zicând: „Acest om n-a priceput cinstea sa. Deci, când va cunoaște ocară și defăimarea, atunci mi se pare că se va întoarce la gândul cel bun”. Iar sfântul, fiind dus în temniță, mulțumea și lăuda pe Dumnezeu. Dar noaptea iarăși i s-a arătat îngerul Domnului, zicând: „Îndrăznește, Mercurie și nu te teme! Crede în Domnul pe Care L-ai mărturisit și Acela te va izbăvi de tot necazul!”. Prin acea arătare a îngerului, iarăși s-a întărit Mercurie.

A doua zi a șezut împăratul Deciu în divan și, punând înaintea sa pe Sfântul Mercurie, a zis către dânsul: „Acest fel de cinste ți se cuvine pentru

nebunia ta, ca să stai ca un osândit la judecată”. Sfântul a răspuns: „Cu adevărat, acest fel de cinste mi se cuvine pentru Domnul meu! Tu ai luat de la mine cele ce degrabă pier, iar eu voi primi de la El pe cele ce rămân în veci”. Împăratul a zis: „Spune nouă neamul tău și patria”. Sfântul a răspuns: „Dacă vrei să știi neamul meu și patria, îți voi spune; pe tatăl meu l-a chemat Gordian, de neam scit și a ostășit în oastea martionilor; iar patria mea, către care merg cu sârguință, este Ierusalimul cel de sus, care este cetatea Împăratului Celui ceresc”.

Împăratul a zis: „Dar pentru ce nu faci voia noastră și nu împlinești porunca ce este dată de noi tuturor oamenilor? Pentru ce nu te închini zeilor, ca să primești dregătoria ta cea dintâi? Ori voiești a muri în munci? Răspunde-mi degrab, căci pentru aceasta ești chemat”. Sfântul Mercurie a răspuns: „Eu pentru aceasta am venit ca să te biruiesc pe tine și pe tatăl tău diavolul, aflător al tuturor răutăților și să primesc cunună de biruință de la puitorul de nevoie Iisus Hristos, Domnul meu. Deci împlinește asupra mea ceea ce gândești, pentru că am platoșă și pavăză prin care voi birui toate muncile ce le vei pune asupra mea”.

Atunci împăratul, umplându-se de mânie, a zis: „De vreme ce zici că ai pavăza și platoșa credinței,

poruncesc ca să te spânzure gol între patru furci”. Și aceasta făcându-se, a zis muncitorul: „Unde sunt acum armele războiului tău?”. Iar Sfântul, căutând spre cer, a zis: „Doamne, Iisuse Hristoase, ajută robului Tău!”. Apoi împăratul a poruncit să aducă săbii și cuțite ascuțite și să taie trupul sfântului, iar pe pământ sub dânsul să aștearnă foc, pentru ca, deasupra fiind tăiat cu cuțitele și dedesubt ars cu focul, să pătimească cumplit. Și acestea făcându-se, curgea sângele din trupul lui că izvorul încât și focul se stingea de sângele lui; iar sfântul toate acestea le răbda cu vitejie.

După acestea tiranul a poruncit să-l dezlege ca să nu moară degrabă și să-l închidă într-o casă. Luându-l slujitorii l-au dus, căci el nu putea singur să meargă, abia fiind viu, și l-au aruncat în acea casă, crezând că îndată va muri. Deci sfântul zăcea ca un mort, abia suflând din cauza rănilor celor cumplite. Dar făcându-se noapte, a venit îngerul Domnului către dânsul și a zis: „Pace ție, bunule pătimitor!”. Și l-a tămăduit pe el de răni. Iar sfântul simțind în sine putere, s-a sculat sănătos și a mulțumit lui Dumnezeu, Celui ce l-a cercetat prin îngerul Său.

A doua zi, împăratul a poruncit să aducă pe sfântul înaintea sa. Și mergând ostașii la dânsul, l-au aflat sănătos și l-au dus la împărat. Văzându-l

împăratul că este sănătos, a zis: „Pe cel care l-a dus ieri de la noi ca pe un mort, acum umblă singur de sine ca și cum n-ar fi avut nici o rană!”. Deci a poruncit ostașilor să-i caute rănilor. Iar ei, căutând trupul mucenicului, au zis către împăratul: „Așa să fie întregimea stăpânirii tale, precum are Mercurie trupul său, cu totul întreg și fără prihană, ca și cum nu s-ar fi atins de dânsul nicio muncă”.

Împăratul a zis: „Acum el va zice că Hristos l-a vindecat. Oare n-ați adus voi vreun doctor la dânsul în strajă?”. Iar ei au răspuns: „Ne jurăm pe stăpânirea voastră care îndreptează toată lumea, că nimeni nu l-a căutat; apoi nouă ni s-a părut că îndată va muri, iar cum s-a vindecat și acum stă sănătos, nu știm”. Iar împăratul a zis: „Socotiți căci cu farmecele creștinești cel ce se părea ieri a fi mort, este astăzi sănătos?”. Și a zis cu mânie către sfântul: „Cine te-a tămăduit? Spune-ne nouă adevărul, căci mi se pare că nu fără vrăjitorie te-ai tămăduit”.

Sfântul a răspuns: „Chiar fără voia ta ai spus adevărul, căci Domnul nostru Iisus Hristos, doctorul Cel adevărat al sufletelor și al trupurilor, Acela m-a tămăduit pe mine, Care pe toți vrăjitorii și fermecătorii împreună cu cei ce se închină idolilor, legându-i cu legături nedezlegate, îi va da

focului gheenei, pentru că n-au cunoscut pe adevăratul Dumnezeu, Ziditorul lor”. Împăratul a zis: „Iarăși voi umplea trupul tău cu răni și voi vedea de te va vindeca Hristos pe Care Îl mărturisești”.

Sfântul a răspuns: „Cred Domnului meu Iisus Hristos că nu mă vei birui cu toate muncile tale, oricâte vei aduce asupra mea. Căci nu mă tem de dânsesele deloc, fiind întărit cu cuvintele Stăpânului meu, Care a zis: Nu vă temeți de cei ce ucid trupul, căci sufletul nu pot să-l ucidă. Că după ucidere iarăși mă va învia în ziua cea înfricoșată a dreptei Sale judecăți”. Atunci a poruncit împăratul să-l muncească iarăși cu foc și cu bățai.

Sfântul fiind bătut și ars cu foc, ieșea bună mireasmă din trupul lui cel ars. Iar mucenicul răbda cu atâta vitejie, încât n-a strigat, n-a suspinat, nici n-a oftat, așa că se mirau toți de răbdarea lui. Apoi împăratul a zis către dânsul în batjocură: „Unde este acum doctorul tău, ca să vină aici să te tămăduiască? Căci ai zis că și după moarte poate să te ridice”. Sfântul Mercurie a răspuns: „Fă ce voiești, stăpânire ai peste trupul meu, iar peste suflet are Dumnezeu; căci chiar dacă-mi vei pierde trupul meu, însă sufletul va rămâne nestricat în veci”.

Deci împăratul a poruncit să-l spânzure cu capul în jos și să-i lege o piatră mare de grumaji, ca fiind sugrumat de greutatea pietrei, să moară. Iar mucenicul fiind întărit cu darul lui Dumnezeu, a rămas multă vreme viu în acea muncă. Apoi, dezlegând piatra, a poruncit să-l bată cu bice, care aveau capetele ferecate cu aramă. Și îndată a fost bătut fără cruțare, încât și pământul s-a înroșit de sângele lui. Însă el, ca un diamant tare, răbda cu bărbăție, zicând: „Îți mulțumesc, Doamne, că m-ai învrednicit a pătimi pentru numele Tău!”.

Văzând împăratul pe mucenic că nu se pleacă nicidecum spre voia lui, și acum nemaivând vreme să-l muncească mai mult, pentru că se sârguia degrab a merge la Roma, a dat asupra lui porunca cea din urmă, astfel: „Mercurie, care a socotit drept nimic zeii noștri și a defăimat cinstita poruncă a blândeții noastre, poruncește stăpânirea noastră să-l ducă în țara Capadochiei și acolo să-i taie capul spre învățătura multora. Căci cel ce se împotrivește împăratului, după multe munci, se pedepsește cu sabie”.

Deci ostașii, luând pe sfântul, l-au pus pe un dobitoc și l-au legat, căci era trupul lui foarte slăbit de multe munci și l-au dus în Capadochia. Ajungând el în Cezareea, Domnul S-a arătat sfântului și i-a zis: „Mercurie, vino la Mine și te

odihnește! Alergarea ai săvârșit și credința ai păzit, deci primește cununa nevoinței tale, căci aici se cade a te sfârși”. Iar Mucenicul, întărindu-se prin acea vedenie a Mântuitorului și dorind ca mai degrabă să se dezlege de trup și să viețuiască în Hristos, a zis către ostașii care erau împreună cu dânsul: „Faceți ceea ce vi s-a poruncit și nu amânați porunca mai mult; iar Domnul, Care cheamă pe toți spre pocăință, să vă dea darul Său; căci fiind bogat în milă, dă darurile Sale cu îndestulare celor ce vin la Dânsul!”.

Zicând acestea, ostașii i-au tăiat capul în bună mărturisire a Mântuitorului nostru Iisus Hristos, în a douăzeci și cincea zi a lunii noiembrie. Iar a doua zi după tăierea sfântului, s-a aflat trupul lui alb ca zăpada și ieșea dintr-însul bună mireasmă de mir de mult preț și tămâie. Pentru o minune ca aceea, mulți au crezut în Hristos. Apoi sfântul trup a fost pus cu cinste la loc însemnat care dădea multe tămăduiri celor bolnavi.

Pe acest sfânt ostaș și Mare Mucenic Mercurie, care acum se bucură cu sufletul în cer, l-a orânduit Doamnă, Preasfânta Născătoarea de Dumnezeu, la o minunată slujbă ostășească precum aceasta: Când se ruga Sfântul Vasile cel Mare înaintea icoanei Preasfintei Născătoare de Dumnezeu - lângă care era icoana Sfântului Marelui Mucenic

Mercurie, cu sulița ca un ostaș -, ca răucredinciosul împărat Iulian Paravatul, mare prigonitor și pierzător al dreptcredincioșilor creștini, să nu se mai întoarcă de la războiul cu perșii, spre pierderea credinței creștinești. Atunci a văzut că s-a făcut nevăzută, după puțin timp, icoana Sfântului Mercurie, care era lângă cea a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu; apoi, după aceea, s-a arătat cu sulița sângerată.

Chiar în același timp, în depărtatul război, Iulian a fost însulițat de un ostaș necunoscut, care, îndată ce l-a însulițat, s-a făcut nevăzut. Iar ticălosul Iulian, luând sânge din rana sa a aruncat în sus către cer și, grăind hule asupra lui Hristos, a zis: „Ai biruit Galileene!”.

Această minune s-a adevărat atunci, că însăși Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, pentru rugăciunea Sfântului Vasile cel Mare, a trimis pe acest plăcut al lui Dumnezeu și al ei, pe Sfântul purtătorul de biruință Marele Mucenic Mercurie, din biserica cea care prăznuiește către biserica cea care avea război, spre pedeapsa împotrivorului lui Dumnezeu, Iulian Paravatul și spre apărarea sfintei credințe și a dreptcredincioșilor creștini.

Cu a cărei sfânta folosire și apărare să ne fie și nouă spre ajutor, ca să fim păziți de vrăjmașii cei

potrivnici lui Dumnezeu și să fie biruiți cu ajutorul
lui, ca împreună cu dânsul să slăvim pe
Dumnezeu și pe Maică Să în vecii vecilor. Amin.

